

R o z d z i a ł XX.**Podział nadwyżek.**

§ 32. Nadwyżkę funduszy, jaka pozostanie przy końcu każdego roku w dziale przymusowych ubezpieczeń, po pokryciu wszystkich wydatków i zobowiązań i po dokonaniu odliczeń na kapitał zapasowy, rozdziela się w sposób następujący:

- a) 70% przelewa się na kapitał zapasowy;
- b) 29% przelewa się na fundusz akcji zapobiegawczej;
- 1% przeznaczają się na cele ogólnej użyteczności.

§ 33. Gdy kapitał zapasowy osiągnie przeciętną roczną sumę składek przypisanych w ostatnich trzech latach, to w latach, w których kapitał zapasowy wysokość tę posiada, nadwyżkę funduszy rozdziela się w sposób następujący:

- a) 30% przelewa się na kapitał zapasowy;
- b) 68% przelewa się na fundusz akcji zapobiegawczej;
- c) 2% przeznaczają się na cele ogólnej użyteczności.

R o z d z i a ł XXI.**Pokrycie niedoboru.**

§ 34. Niedobór rachunkowy, jaki okaże się w końcu roku sprawozdawczego w dziale przymusowych ubezpieczeń, pokrywa się przede wszystkim z kapitału zapasowego. Na pokrycie niedoboru można użyć najwyżej połowy kapitału zapasowego, wykazanego w bilansie. Jeżeli połowa kapitału zapasowego nie wystarcza na pokrycie niedoboru, pobiera się składki dodatkowe. Składki te będą obliczane w stosunku procentowym do składek za ten okres sprawozdawczy, w którym powstał niedobór. Wysokość składek dodatkowych oraz termin ich poboru P.Z.U.W. ogłasza w Monitorze Polskim i w pismach codziennych.

R o z d z i a ł XXII**Przepisy przejściowe.**

§ 35. 1. Umowy ubezpieczenia od ognia, dotyczące budowli podlegających w myśl niniejszego rozporządzenia przymusowemu ubezpieczeniu, wygasają z dniem 31 grudnia 1946 r.

2. Budowle te z dniem 1 stycznia 1947 r. zostają objęte przymusem ubezpieczenia od ognia.

3. Nadpłacone na skutek wygaśnięcia umów składki ubezpieczeniowe zalicza się na poczet składki ubezpieczeniowej z tytułu przymusowego ubezpieczenia budowli od ognia za 1947 r.

4. Budowle stanowiące własność Państwa, związane z gospodarstwem rolnym w rozumieniu przepisów o podatku gruntowym, podlegają przymusowemu ubezpieczeniu od ognia z dniem 1 stycznia 1948 r.

§ 36. 1. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

2. Z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia tracą moc obowiązującą przepisy art. 2 i 19—45 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 maja 1927 r. o przymusie ubezpieczenia od ognia i o Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych (Dz. U. R. P. z 1933 r. Nr 3, poz. 23) z późniejszymi zmianami (Dz. U. R. P. z 1933 r. Nr 85, poz. 648, z 1935 r. Nr 90, poz. 576 i z 1938 r. Nr 59, poz. 456).

Minister Skarbu:

Konstanty Dąbrowski

Minister Administracji Publicznej:

Edward Osóbka-Morawski

Minister Ziemi Odzyskanych:

w z. Józef Dubiel

Minister Rolnictwa i Reform Rolnych:

Jan Dąb-Kociol

179

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 28 kwietnia 1948 r.

w sprawie umownych ubezpieczeń rzeczowych prowadzonych przez Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych.

Na podstawie art. 2 ust. 2 dekretu z dnia 3 stycznia 1947 r. o Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych (Dz. U. R. P. Nr 19, poz. 72) zarządzam, co następuje:

Przepis wstępny.

§ 1. Używany w niniejszym rozporządzeniu skrót P.Z.U.W. oznacza Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych.

Przepisy ogólne.

§ 2. 1. P.Z.U.W. jest upoważniony do prowadzenia na całym obszarze Państwa wszystkich rodzajów umownych ubezpieczeń rzeczowych. Umowne ubezpieczenia transportowe (lądowe, śródlądowe, morskie i powietrzne) P.Z.U.W. prowadzi — zgodnie z art. 6 ust. 1 dekretu z dnia 3 stycznia 1947 r. o uregulowaniu ubezpieczeń rzeczowych i osobowych (Dz. U. R. P. Nr 5, poz. 23) — na zasadzie wyłączności.

2. P.Z.U.W. może w zakresie umownych ubezpieczeń rzeczowych ubezpieczać także znajdujące się za granicą mienie stanowiące własność Państwa, instytucyj i przedsiębiorstw państwowych.

§ 3. 1. Umowne ubezpieczenia rzeczowe P.Z.U.W. prowadzi na podstawie zatwierdzonych uprzednio przez władzę nadzorczą dla każdego rodzaju ubezpieczeń ogólnych oraz szczególnych warunków ubezpieczenia, dostosowanych do obowiązujących przepisów o umowie ubezpieczenia i o kontroli ubezpieczeń.

2. Jeżeli dla pewnych rodzajów bądź dla pewnych typów umów ubezpieczenia, ogólne lub szczególne warunki ubezpieczenia nie mogą być z góry ustalone i zatwierdzone przez władzę nadzorczą, władza nadzorcza może upoważnić P.Z.U.W. do zawierania w tych przypadkach umów ubezpieczenia bez uprzedniego uzyskania zatwierdzenia ogólnych lub szczególnych warunków ubezpieczenia. Zasady zawierania umów w powyższym trybie P.Z.U.W. przedkłada władzy nadzorczej do wiadomości.

§ 4. W ramach prowadzonych rodzajów ubezpieczeń P.Z.U.W. może brać udział w umowach ubezpieczenia, zawieranych przez inne zakłady ubezpieczeń, dopuszczone do wykonywania działalności ubezpieczeniowej w Polsce, — i to na podstawie ogólnych lub szczególnych warunków ubezpieczenia, zatwierdzonych przez władzę nadzorczą dla tych innych zakładów (koasekuracja).

§ 5. P.Z.U.W. w dziale umownych ubezpieczeń rzeczowych może zawarte przez siebie ubezpieczenia reasekurować jedynie w Towarzystwie Reasekuracyjnym „Warta“ Sp. Akc. w Warszawie. Projekty umów reasekuracyjnych wymagają zatwierdzenia przez władzę nadzorczą.

§ 6. 1. P.Z.U.W. może uzależnić zawarcie lub odnowienie umowy ubezpieczenia w dziale

umownych ubezpieczeń rzeczowych od uprzedniego spełnienia przez występującego z wnioskiem o ubezpieczenie warunków, zmniejszających ryzyko ubezpieczeniowe.

2. Od decyzji P.Z.U.W. ustalającej warunki, jakie powinny być spełnione przed zawarciem umowy ubezpieczenia, służy prawo zażalenia do władzy nadzorczej w terminie dni 14.

3. Stanowisko władzy nadzorczej zajęte w decyzji wydanej na zażalenie wiąże P.Z.U.W.

§ 7. 1. Zasadnicze taryfy składek ubezpieczeniowych dla poszczególnych rodzajów ubezpieczeń w dziale umownych ubezpieczeń rzeczowych ustala naczelny dyrektor P.Z.U.W. po wysłuchaniu opinii rady P.Z.U.W. Taryfy te podlegają zatwierdzeniu przez władzę nadzorczą.

2. Władza nadzorcza może upoważnić naczelnego dyrektora P.Z.U.W. do ustalania dla poszczególnych rodzajów bądź szczególnych typów umów ubezpieczenia, specjalnych taryf składek ubezpieczeniowych, bądź do ustalania w tych przypadkach ustępstw od taryf zasadniczych bez uprzedniego wysłuchania opinii rady P.Z.U.W. i uzyskania zatwierdzenia przez władzę nadzorczą.

3. Specjalne taryfy oraz zasady stosowania ustępstw od taryf zasadniczych (ust. 2) P.Z.U.W. przedkłada władzy nadzorczej do wiadomości.

§ 8. W dziale umownych ubezpieczeń rzeczowych P.Z.U.W. może zawierać zbiorowe umowy ubezpieczenia przy zastosowaniu przepisów § 7 ust. 2 i 3.

Ubezpieczenia oparte na wzajemności oraz ubezpieczenia ze składką stałą.

§ 9. 1. Ubezpieczający w dziale umownych ubezpieczeń rzeczowych, z wyjątkiem ubezpieczeń zawartych ze składką stałą (§ 10), stanowią oddzielny związek wzajemności. Ubezpieczający w tym dziale nie odpowiadają za wyniki operacyj P.Z.U.W. w innych działach ubezpieczeń ani za wyniki operacyj w dziale umownych ubezpieczeń rzeczowych ze składką stałą.

2. Szkody, koszty administracyjne oraz inne wydatki w dziale umownych ubezpieczeń rzeczowych są pokrywane ze składek ubezpieczeniowych i opłat dodatkowych oraz z kapitału i dochodów z majątku tego działu.

3. W kosztach ogólnych P.Z.U.W. dział umownych ubezpieczeń rzeczowych uczestniczy w takim stosunku, w jakim suma przypisanych składek z tego działu pozostaje do ogólnej sumy przy-

pisanych składek P.Z.U.W. Stosunek ten podlega corocznie zatwierdzeniu przez władzę nadzorczą.

4. Z funduszków działu umownych ubezpieczeń rzeczowych mogą być udzielane pożyczki innym działom za każdorazowym zezwoleniem władzy nadzorczej.

§ 10. 1. Za zezwoleniem władzy nadzorczej P.Z.U.W. może w dziale umownych ubezpieczeń rzeczowych zawierać umowy ze składką stałą, bez prawa pociągania ubezpieczających do dodatkowych świadczeń w razie niedoboru w tym dziale (§ 22).

2. Władza nadzorcza może ustalić procentowy stosunek sumy przypisanych składek z tytułu ubezpieczeń ze składką stałą do ogólnej sumy przypisanych składek działu umownych ubezpieczeń rzeczowych.

Rachunkowość i sprawozdania.

§ 11. 1. Dla działu umownych ubezpieczeń rzeczowych P.Z.U.W. prowadzi odrębną rachunkowość.

2. Rokiem sprawozdawczym jest rok kalendarzowy.

3. Zamknięcia rachunkowe i sprawozdania sporządza P.Z.U.W. zgodnie z zasadami, które ustala władza nadzorcza i według przepisanych przez nią wzorów. Zamknięcia rachunkowe ogłasza się w Monitorze Polskim w formie przepisanej przez władzę nadzorczą.

Kapitały i fundusze.

§ 12. 1. P.Z.U.W. w dziale umownych ubezpieczeń rzeczowych tworzy następujące kapitały i fundusze:

- a) rezerwę gwarancyjną,
- b) kapitał zapasowy,
- c) rezerwę (przeniesienie) składek na udział własny,
- d) rezerwę na szkody nieuregulowane na udział własny,
- e) rezerwę na skapitalizowaną wartość rent w ubezpieczeniach od odpowiedzialności cywilnej,
- f) rezerwę na skapitalizowaną wartość rent w ubezpieczeniach od nieszczęśliwych wypadków,
- g) szczególne rezerwy gwarancyjne,
- h) fundusz akcji zapobiegawczej,
- i) inne rezerwy specjalne.

2. Władza nadzorcza może zarządzić wydzielenie w zamknięciu rachunkowym szczególnych rezerw gwarancyjnych dla umów ubezpieczenia ze składką stałą.

§ 13. 1. Rezerwa gwarancyjna służy na zabezpieczenie zobowiązań działu umownych ubezpieczeń rzeczowych.

2. Wysokość tej rezerwy określa władza nadzorcza.

3. Rezerwa gwarancyjna może być pożyczona za zezwoleniem władzy nadzorczej z funduszków działu przymusowych ubezpieczeń rzeczowych. Spłata następuje w miarę tworzenia się kapitału zapasowego, przy czym kwoty przeznaczone na spłatę nie mogą być mniejsze od połowy kwot odkładanych z nadwyżek na kapitał zapasowy.

4. Spłata rezerwy gwarancyjnej w wysokości większej od całkowitej kwoty odkładanej z nadwyżek na kapitał zapasowy wymaga zezwolenia władzy nadzorczej.

5. Od nie spłaconej części pożyczonej rezerwy gwarancyjnej płaci się odsetki w wysokości ustalonej przez władzę nadzorczą.

6. Spłata rezerwy gwarancyjnej w razie likwidacji działu umownych ubezpieczeń rzeczowych dopuszczalna jest dopiero po spłaceniu wszelkich innych zobowiązań tego działu.

§ 14. 1. Kapitał zapasowy służy na pokrycie niedoboru, wynikającego z zamknięć rachunkowych, którego nie zdołały pokryć bieżące dochody działu umownych ubezpieczeń rzeczowych.

2. Kapitał zapasowy tworzy się z dokonywanych corocznie przy zamknięciach rachunkowych odliczeń od składek przypisanych w dziale umownych ubezpieczeń rzeczowych oraz z nadwyżek (§ 21) w sposób następujący:

- a) odliczenie na kapitał zapasowy wynosi 10% składek przypisanych w roku sprawozdawczym,
- b) o ile, według stanu wykazanego w bilansie na koniec poprzedniego roku sprawozdawczego, kapitał zapasowy przekroczy trzykrotną sumę składek, przypisanych w tymże roku w dziale umownych ubezpieczeń rzeczowych — to na kapitał zapasowy odlicza się 5% składek.
- c) z chwilą osiągnięcia przez kapitał zapasowy według stanu, wykazanego w bilansie na koniec poprzedniego roku sprawozdawczego, czterokrotnej sumy składek, przypisanych w tymże roku w dziale umownych ubezpieczeń rzeczowych, odliczenie

części składek na kapitał zapasowy ustaje i będzie wznowione, jeżeli po zamknięciu bilansowym roku poprzedniego kapitał zapasowy wskazanej wysokości nie osiągnie.

§ 15. 1. Rezerwę (przeniesienie) składek na udział własny dla poszczególnych rodzajów umownych ubezpieczeń rzeczowych tworzy się dla umów ubezpieczeń, z tytułu których okres ochrony ubezpieczeniowej wykracza poza rok sprawozdawczy.

2. Rezerwę tę oblicza się i odkłada bądź w stosunku do okresu ubezpieczenia w poszczególnych umowach, bądź ryczałtem, bądź jednym i drugim sposobem, odpowiednio do stanu portfela ubezpieczeniowego i przypisu składek. Sposób obliczania tej rezerwy podlega zatwierdzeniu przez władzę nadzorczą.

§ 16. 1. Rezerwę na szkody nie uregulowane na udział własny tworzy się dla szkód i roszczeń, które powstały w roku sprawozdawczym, a nie mogły być w tymże roku uregulowane.

2. Rezerwę tę oblicza się i odkłada na podstawie przypuszczalnych maksymalnych sum świadczeń, do jakich P.Z.U.W. będzie obowiązany z uwzględnieniem likwidacji przeprowadzonych do chwili sporządzenia zamknięcia rachunkowego.

§ 17. 1. Rezerwy na skapitalizowaną wartość przyznanych rent w ubezpieczeniach od odpowiedzialności cywilnej i od następstw nieszczęśliwych wypadków tworzy się w celu wypłaty z nich przyznanych świadczeń okresowych.

2. Rezerwy te oblicza się i odkłada na podstawie zasad rachunkowych (tablic wymieralności, przeżycia itp. oraz stopy kapitalizacji), zatwierdzonych przez władzę nadzorczą.

§ 18. Szczególne rezerwy gwarancyjne tworzy się z bieżących dochodów przed zamknięciem rachunków. Służą one jako dodatkowe zabezpieczenie techniczne o charakterze ogólnym bądź dla poszczególnych, ściśle określonych rodzajów lub grup ubezpieczeń.

§ 19. Fundusz akcji zapobiegawczej tworzy się z nadwyżek w myśl § 21.

§ 20. Inne rezerwy specjalne tworzy się z dochodów bieżących przed zamknięciem rachunków. Służą one na zabezpieczenie lub urealnienie ogólnych albo ściśle określonych aktywów.

Podział nadwyżek.

§ 21. 1. Nadwyżkę, jaka pozostanie po sporządzeniu zamknięć rachunkowych działu umownych ubezpieczeń rzeczowych — dopóki rezerwa gwarancyjna nie zostanie całkowicie spłacona — rozdziela się w sposób następujący:

- a) 80% na kapitał zapasowy,
- b) 18% na fundusz akcji zapobiegawczej,
- c) 2% na cele ogólnej użyteczności.

2. Gdy rezerwa gwarancyjna zostanie całkowicie spłacona, nadwyżkę rozdziela się w sposób następujący:

- a) 60% na kapitał zapasowy,
- b) 35% na fundusz akcji zapobiegawczej,
- c) 5% na cele ogólnej użyteczności.

3. Gdy rezerwa gwarancyjna zostanie całkowicie spłacona, a kapitał zapasowy według stanu wykazanego w bilansie na koniec roku poprzedniego osiągnie dwukrotną sumę składek przypisanych w tymże roku, nadwyżkę rozdziela się w sposób następujący:

- a) 90% na fundusz akcji zapobiegawczej,
- b) 10% na cele ogólnej użyteczności.

Pokrycie niedoboru.

§ 22. 1. Niedobór rachunkowy, jaki okaże się po zamknięciu roku sprawozdawczego, pokrywa się z kapitału zapasowego. Na pokrycie niedoboru można użyć w całości dotacji, uskutecznionej z odliczeń od składek na kapitał zapasowy w roku sprawozdawczym (§ 14 ust. 2) oraz najwyżej połowy kapitału zapasowego, wykazanego na początku roku sprawozdawczego. Jeżeli to nie wystarczy, wówczas na pokrycie niedoboru mogą być użyte szczególne rezerwy gwarancyjne (§ 18), a w dalszej kolejności za zgodą władzy nadzorczej może być użyta suma mająca być przekazana na fundusz akcji zapobiegawczej. W razie niedostateczności powyższych źródeł — na pokrycie niedoboru wynikającego z ubezpieczeń objętych związkiem wzajemności, z wyłączeniem ubezpieczeń ze składką stałą, P.Z.U.W. zarządzi pobranie składek dodatkowych.

2. Składki dodatkowe będą obliczone w stosunku procentowym do składek, przypadających na rok sprawozdawczy i w stosunku do czasu trwania ubezpieczeń od ubezpieczeń objętych związkiem wzajemności, które biegły w tymże roku. Stopę składek dodatkowych uchwała rada P.Z.U.W. na wniosek naczelnego dyrektora, a zatwierdza władza nadzorcza.

3. Uiszczenie składek dodatkowych obowiązuje wszystkich ubezpieczających na podstawie umów objętych związkiem wzajemności.

4. Uiszczenie składek dodatkowych powinno nastąpić w ciągu 30 dni od wezwania przez P.Z.U.W. do uiszczenia tych dodatkowych składek, ogłoszonego w Monitorze Polskim. Składki dodatkowe nie uiszczone w tym terminie, podlegają dochodzeniu w drodze sądowej.

Przepisy przejściowe i końcowe.

§ 23. Do czasu uruchomienia przez P.Z.U.W. działu umownych ubezpieczeń osobowych, prowadzone przez P.Z.U.W. ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej i od następstw nieszczęśliwych

wypadków wchodzą do działu umownych ubezpieczeń rzeczowych.

§ 24. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Skarbu:

Konstanty Dąbrowski

180

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDELU

z dnia 30 kwietnia 1948 r.

w sprawie zmiany rozporządzenia Ministra Przemysłu z dnia 12 grudnia 1946 r. o przechowywaniu i używaniu w zakładach górniczych materiałów wybuchowych i środków zapalczych.

Na podstawie art. 148 prawa górniczego z dnia 29 listopada 1930 r. (Dz. U. R. P. Nr 85, poz. 654) z późniejszymi zmianami (Dz. U. R. P. z 1938 r. Nr 91, poz. 627 i z 1947 r. Nr 24, poz. 93 oraz Nr 65, poz. 383) zarządzam, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Przemysłu z dnia 12 grudnia 1946 r. o przechowywaniu i używaniu w zakładach górniczych materiałów wybuchowych i środków zapalczych (Dz. U. R. P. z 1947 r. Nr 22, poz. 89) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) Użyte w poszczególnych paragrafach określenie „kierownik składu“ zastępuje się określeniem „osoba wydająca materiały wybuchowe“.
- 2) W § 9 ust. 2 otrzymuje brzmienie:
„2. Zakłady górnicze zatrudniające pod ziemią ponad 50 robotników mogą przechowywać materiały wybuchowe w ilości zatwierdzonej przez wyższy urząd górniczy oraz środki zapalcze w odpowiedniej ilości z uwzględnieniem dopuszczalnego czasu składowania danego materiału wybuchowego i rzeczywistego zapotrzebowania zakładu“.
- 3) W § 17 ust. 8 otrzymuje brzmienie następujące:
„8. Drzwi znajdujące się w składzie powinny być jednoskrzydłowe, żelazne, pełne, otwierane na zewnątrz i zamykane na zamek skrzynkowy. W czasie nieobecności osoby wydającej materiały wybuchowe lub jej zastępcy wszystkie drzwi w składzie winny być zamknięte na klucz. W odniesieniu do składów, w których ma być przechowywany proch górniczy i podobne materiały, obowiązuje zastrzeżenie zawarte w § 23“.
- 4) W § 20 ust. 2 wyrażenie „do 10%“ zastępuje się wyrażeniem „powyżej 10%“.
- 5) § 24 otrzymuje następujące brzmienie:
„§ 24. 1. W razie dokonywania jakichkolwiek remontów i napraw w przedсионku lub ma-

gazynie wszystkie znajdujące się w przedсионku i magazynie materiały wybuchowe i środki zapalcze należy usunąć i na czas tych robót przechować w innych zamkniętych na klucz pomieszczeniach odpowiednio zabezpieczonych przed wybuchem oraz dostępem niepowołanych osób. Gdyby takich pomieszczeń nie było w zakładzie górniczym, nie należy do czasu ich urządzenia przedsięwziąć powyższych robót w składzie.

2. W razie wykonywania na terenie składu robót spawalniczych materiały wybuchowe i środki zapalcze należy na czas tych robót ze składu usunąć i przechować w pomieszczeniach, o których mowa w ust. 1“.

- 6) W § 27 ust. 2 otrzymuje następujące brzmienie:
„2. Oprócz osoby wydającej materiały wybuchowe i jej zastępcy wstęp do magazynu dozwolony jest innym pracownikom zakładu górniczego tylko na podstawie pisemnego upoważnienia kierownika ruchu zakładu górniczego. Do magazynu, w którym znajdują się materiały wybuchowe i środki zapalcze, mogą ponadto wejść za wiedzą osoby wydającej materiały wybuchowe i w jej obecności pracownicy, którym poruczono wnoszenie lub wynoszenie skrzynek z materiałami wybuchowymi i środkami zapalczymi. Poza tym wstęp do składu z wyłączeniem magazynu dozwolony jest tylko przodowym i strzałowym na podstawie służbowego zlecenia wpisanego do ksiąteczki strzelniczej oraz osobom dozoru ruchu“.

- 7) W § 29 ust. 1 po wyrazie „Odległość“ wstawia się wyraz „komory“; ponadto dodaje się na końcu tego ustępu nowe zdanie w brzmieniu:

„Wejście z chodnika dla ruchu pieszego lub przewozowego do chodników prowadzących do składu ma być zaopatrzone w drzwi żelazne zamykane na klucz: w czasie nieobecności